

Филозофски факултет у Нишу

Примљено: 6. 10. 2017.			
Ори. јед.	Број	рајон	Вредност

Recenzija rukopisa

Prof. dr Jelene Maksimović : *Akviona istraživanja i refleksivna praksa*

Monografska studija *Akciona istraživanja i refleksivna praksa* prof. dr Jelene Maksimović; izdavač: Filozofski fakultet Univerziteta u Nišu, posvećena je nastavniku kao refleksivnom prktičaru, a u širem kontekstu savremenoj potrebi za većom efikasnošću nastavnika, koja podrazumeva, pored ostalog, kako autorka u uvodu pominje, potrebu da nastavnik dobije povratnu informaciju o tome šta se dešava u učionici, da može da testira teorijske postulate koji mu se nude za efikasniju didaktičku organizaciju i da ih u pokušajima trasfera teorijskih postavki i nastojanjima da ostvaruje postavljene zadatke, usaglašava sa potrebama onih koje vodi na putu njihovog razvoja.

Monografska studija obuhvata tekst na 95 strana, a sadržajno je organizovana u okviru sledećih poglavlja:

UVOD

I TEORIJSKI DEO RADA (akciona istraživanja i refleksivna praksa, istorijska dimenzija; refleksivna praksa, potrebe nastavnika; uticaj refleksivne prakse na učenje učenika...

II METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

III ANALIZA I INTERPRETACIJA REZULTATA ISTRAŽIVANJA

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

LITERATURA

PRILOZI: Prilog 1: Skala procene: Nastavnici kao akcioni istraživači (AIN)

Prilog 2: Test iz metodologije pedagoških istraživanja (TM1)

Prilog 3: Test iz pedagoške statistike (TS1)

U teorijskom delu rada autorka, pridajući značaj aktuelnosti akcionih istraživanja i prednostima istih za unapređivanje vaspitno-obrazovne prakse, akcenat stavlja na sledeće aspekte: unapređivanje prakse, razumevanje iste od strane samih nastavnika i unapređivanje situacije u kojoj se praksa ostvaruje, a u oviru ovoga naglašava značaj porasta očekivanja od nastavnika, a time i ulogu i značaj odgovornosti u svim didaktičkim i metodičkim situacijama, mesto, a time i ulogu i značaj metodološkog obrazovanja nastavnika. U ovom delu teksta razmatraju se i mogućnosti, dometi i ograničenja, kao i načini strukturisanja metodološkog okvira akcionih istraživanja, kojima se sagledavaju putevi ostvarivanja profesionalne samoodgovornosti i mogućnosti da se dosegnu nivoi profesionalnih zahteva u smislu refleksivne prakse, traganjem za odgovorima koje nastavnik sam sebi postavlja i traga za načinima da ostvari izazove prakse koja nema recepte, što se prema postmodernim shvatanjima smatra pozitivnim aktom u smislu

postojanja socijalnog konteksta za postmodernu autonomnu egzistenciju pojedinca. Posmatrano iz ovoga ugla teorijski deo monografije daje korisna shvatanja i nalaze istraživanja brojnih autora u smislu široko zahvaćene problematike ove vrste istraživanja, savremene trendove naše i evropske obrazovne politike, kao indikatore shvatanja potreba savremenih pedagoški odgovornih samorefleksivnih pregalaca.

Zastupajući, kroz promovisanje akcionih istraživanja, potrebu za većom profesionalnom autonomijom, autorka se bavi i aspektom intelektualne autonomije nastavnika, kao meta-komponentom očekivanih kompetencija, potrebne radi lakšeg snalaženja u društvenom, a onda i pedagoškom kontekstu, koji danas sve više ima predznake izražene nesigurnosti, nepredvidivosti i nestabilnosti, sa jasno zagovaranom postmodernom pluralnošću koja doseže i do prhvatljivosti više teorijskih koncepata istovremeno i otvara polje slobode izbora, u kojoj se očekuje sigurno snalaženje u pretakanju teorijskih postavki u praktične poteze. Tako bi se ovaj deo monografije mogao posmatrati kao potvrda dometa akcionih istraživanja u svrhu kritičkog promišljanja o složenosti zahteva koji se pred nastavnika postavljaju, a u skladu sa ovim i sopstvene prakse, onim što inače spada u deo koji se danas podrazumeva pod kompetencijama nastavnika kao refleksivnog praktičara.

Moglo bi se, bez ulaženja u detalje sadržaja, zaključiti da je teorijski deo teksta višeslojan i služi kao dobra osnova za strukturisanje nacрта u metodološkom delu monografije, a i deo koji se odnosi na načine strukturisanja nacрта akcionih istraživanja može poslužiti i kao ohrabrenje i dobar putokaz za sve nastavnike u pokušajima da samoprocenjuju ostvarivanje kompleksnih zadataka sopstvenog pedagoškog rada.

Drugi, ne manje značajan aspekt je metodološki okvir istraživanja, kojim je uvažena priroda predmeta istraživanja sa ciljem da se istraži da li nastavnici učestvuju u proučavanjima i istraživanjima vlastite prakse, da li učestvuju u projektima i istraživanjima drugih istraživača, da li koriste rezultate drugih istraživača u praksi, koje probleme u praksi rešavaju istraživanjima, da li su nastavnici interpretatori tuđih misli ili u istraživanjima prakse tragaju za sopstvenim idejama. A, ovim je, ustvari, snimano stanje na polju samorefleksivnosti nastavnika, njihovo metodološko i statističko obrazovanje, kao osnova za organizovanje akcionih istraživanja, korišćenje stručne literature, publikovanih istraživanja, dakle sagledavano je znanje nastavnika o metodologiji i statističkoj metodi, kao i njihovi stavovi o akcionim istraživanjima i time snimano stanje na polju samorefleksivnosti praktičara. Deo u kome se predstavljaju i interpretiraju nalazi dobar je primer jasne prezentacije nalaza i logičke argumentacije u izvođenju zaključaka.

U zaključnom delu ove monografije svode se nalazi ovoga istraživanja, koji bi se, u pokušaju da se jednom crticom izvedu, mogli svesti na sledeću konstataciju autorke ...da je metodološka i statistička informisanost nastavnika nedovoljna. Oni znaju samo najosnovnije elemente pedagoške statistike i metodologije neophodne za sprovođenje akcionih istraživanja, i ostalih vrsta istraživanja, ali i to je veliki napredak i značajan podatak. Više od polovine nastavnika nisu znali tačne odgovore na postavljena pitanja, ili nisu dali odgovor. To nam pokazuje da postoji nesigurnost u njihovom znanju i stavovima i mišljenjima o metodologiji i statistici". A, u zaključku ove recenzije značajno mesto trebalo bi dati dobroj statističkoj podršci testiranja hipoteza, kao i odabiru relevantne aktuelne literature (116 bibliografskih jedinica), što je, takođe, vrednost po sebi, jer, uz dobru

metodološku strukturisanost, ovo istraživanje može da služi i kao obrazac za izradu metodoloških nacрта.

Sa utiskom da će ova monografska studija naći svoj put do praktičara pre mnogih drugih koje se ovim i sličnim temama bave na manje direktan način nego što je to ovde slučaj, toplo je preporučujem za objavljivanje.

Vršac, 3. oktobar 2017. godine

Prof. dr Grozdanka Gojkov